

Alojz Ihan

dr. medicinskih znanosti, imunolog,
pisatelj in publicist

Brodolom v plitvinah globoke države

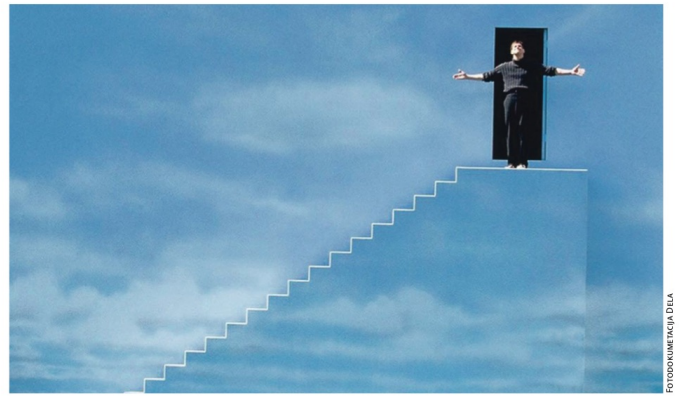

Foto: B&B, S. Klemenčič

Pojem globoke države oziroma »države v državi« je izvorno nastal v Turčiji in pomeni nenormalno odločujoč in predvsem neustaven vpliv vojske, policije, obveščevalnih služb in drugih, tudi mafjskih organizacij na upravljanje države. O globoki državi se sicer bolj malo govori v državah, kjer je ta pojav izrazit (Turčija, Rusija, Venezuela), saj tam politik, ki njegova delovanja ne vgradi v svoj modus operandi, niti ne more dobiti politične priljubljenosti. V demokracijah pa politiki, ki jim ne uspeva uresničevati volilnih obljub, pogosto jamrajo o globoki državi, pri čemer so globine njihovih političnih izgovorov marsikdaj že prav nespodobno plitve.

Ta misel mi je prišla na pamet ob spreženi izjavi bivšega premiera Cerarja ob pričakovanem odstopu profesorja Igorja Gregoriča s položaja predsednika sveta Nacionalnega inštituta za otroške srčne bolezni (NIOŠB). Človek, ki je v sodelovanju s svojo ministrico za zdravje izvedel najkratejšo volilno par potegavščino v zgodovini Slovenije in verjetno tudi širše, si zdaj upa javno umivati roke in se zgražati, ker projekt ni uspel? In zaradi koga ni uspel? Projekt vzpostavitve povsem nove, superspecialistične kirurške klinike bi od vsega začetka zahteval nekajletno vnaprejšnje načrtovanje in angažiranje več desetih izkušenih strokovnjakov in na desetine milijonov finančnih sredstev, to je vendar jasno vsakemu, ki vsaj malo pozna delovanje bolnišnic od znotraj. To smo ministri osebno in v medijih že na začetku projekta povedali številni strokovnjaki. Ampak ni pomagalo, ker očitno že od začetka sploh ni šlo za otroke. Stranski učinki potegavščine, od dodatnega sesutja stroke do ogrožanja otrok, pa se politiki očitno niso zdeli pretirana cena za kupljen politični mir.

Rezultati so zdaj jasni – vse, kar sta izvedla predsednik vlade in njegova ministrica, je bila zgolj absurdna, papirnata maketa v obliki pisarne v UKC, iz katere razumen človek težko sklepa kaj drugega, kot da je šlo za čisti politični piar. Porojen iz stiske – ker so novinarji po treh letih izmikanja vse bolj neprijetno pritisicali, kaj bo z otroško srčno kirurgijo, je ministrica na tiskovni konferenci pač nekaj bleknila, da je lahko odšla z odrca. In ko so novinarji tisto pograbili, je bilo za reševanje videza politične moralnosti treba nekaj spati skupaj. Če bi mislili resno, bi takoj angažirali domače strokovnjake in mednarodna podjetja, ki znajo postaviti in vzpostaviti nekaj tako komple-

FOTODOKUMENTACIJA/DELO

ksnega, kot je nova superspecializirana kirurška klinika.

Ampak več kot očitno niso mislili resno. Namesto za gradnjo zaresne klinike je šlo le za politični Trumanov šov, v katerega je bil namesto Jima Carreyja potegnjena spoštovani profesor Gregorič in bolni otroci kot statisti. Žal je velika čustvena privrženost Sloveniji profesorju Gregoriču zamelila običajno strokovno previdnost in se je dal prepovoriti za vstop v projekt, od katerega še niti črke p ni bilo niti na papirju. Nekaj pa je k njegovemu naivnemu pristanku najbrž pripomoglo tudi dejstvo, da v okolju, ki ga je vajen, objube predsednika vlade in ministrov nekaj veljajo.

Načrt, ki ga je za rešitev problema otroške kardiokirurgije amatersko pripravilo nekaj uradnikov na ministrstvu za zdravje, sicer tudi v najdelejših razmerah ni bil uresničljiv. Tudi v primeru, da bi si vodilni v UKC maksimalno sledili zamislim profesorja Gregoriča, bi v delovanju UKC nastale zelo težave. Ampak seveda, po zaslugi mlahavega in neiskrenega vodenja projekta vodilni v UKC niti za trenutek niso vzeli zares zamisli o NIOŠB, kmalu pa so mu začeli, vsaj na hodnikih, tudi odkrito nasprotovati, nekaj zaradi težav, ki bi jih realizacija NIOŠB povzročila v UKC, nekaj zaradi zavedanja, da tako veliki projekti ne nastanejo čez noč iz ene tiskovne konference in ene pisarne z računalnikom. Nemajhen del odpora pa je izvirati tudi iz nejevolje, da si

To je bil politični Trumanov šov, v katerega je bil namesto Jima Carreyja potegnjena spoštovani profesor Gregorič in bolni otroci kot statisti.

država dovoliti tako neposredno posegati v konkretne lokalne plitvine, ki si jih v tradicionalni slovenski politični kulturi lastijo lokalne skupnosti, mreže in podobne združbe. Slovenci smo se skozi svojo podložniško zgodovino naučili prepuščati državne odločitve oblastnim vrhovom, fevdalnim ali poznejše komunističnim. A hkrati smo se izmojstrili v tem, kako v svojih rokah obdržati lokalne zadeve, odnose, bodisi na ravni občin, strok, bolnišnic, šol, zavodov, obrtnikov, gasilcev bodisi kakršnihkoli podobnih ustanov.

Lokalne plitvine in v njih razpete mreže in mreži so slovenska avtentična globoka država. Ki nima ognjene moči korumpiranih generatorov, policistov, tajnih agentov in mafjskih združb, a gre za oblast v lokalnem okolju, je politika brez njenega sodelovanja nemogućna. Pravzaprav ravno zaradi preventivne

pred morebitnimi posegi politike v naše lokalne plitvine volimo vse bolj politično neuke in slabotne državne politike in v tem morda že prav pretrevamo. Cerar, Šarec, kaj pride potem?

In kdo ve, če se pri razraščanju plitve države zavedamo, da smo dolžni zadeve, ki jih ne dovolimo urediti pravi, politično izvoljeni državi, urediti sami. Če se je na primer UKC odločil, da je NIOŠB mrtev, in mu je to zaradi amaterizma politike z lahkoto uspelo, se mora odločiti urediti tudi stvari, ki so že desetletje kriminalno neurejene. Če želi torej UKC zdaj res vzeti vaje v svoje roke, mora čim prej stopiti pred javnost ter z imeni in primki povedati, kdo je otroški srčni kirurg, ki bo vodil in posejal ter bil odgovoren za zdravljenje otrok s prirojenimi srčnimi napakami, kateri interventni kardiologi bodo vsak dan na voljo za nujne intervencije ter kateri kardiologi bodo vsak dan opravljali vizite in bodo na voljo staršem za posvete o stanju njihovih otrok. In vsako polletje mora UKC o stanju na otroški srčni kirurgiji dati javnosti prepričljivo poročilo s podatki o zaposlenih in opravljenih posegih. Slabe izkušnje zahtevajo pozitivne signale, zato bo brez teh enostavnih, konkretnih informacij zanesljivo samo še slabše.

Prispevek je mnenje avtorja in ne izražajo nujno stališča uredništva.